

Colonel (r)
REMUS MACOVEI¹

Funerarii naționale pentru înmormântarea generalului erou Stan Poetaș

Născut la 5 decembrie 1870, într-o familie de țărani, în comuna Ulmu, județul Brăila, Stan Poetaș a urmat cursurile Școlii Militare de Ofițeri de Infanterie, fiind înălțat la gradul de sublocotenent în 1891 și repartizat comandant de pluton la Regimentul Covurlui nr. 11. Ulterior, de-a lungul carierei militare, până la izbucnirea Primului Război Mondial, a comandat diverse subunități din Regimentele 34 Constanța, 12 Cantemir, 23 Ialomița și 33 Tulcea. În perioada 1902-1904, a urmat cursurile Școlii Superioare de Război. În anul 1914, proaspăt avansat locotenent-colonel, a fost numit la comanda Regimentului 40 Infanterie Călugăreni.

La intrarea României în război, Stan Poetaș a fost numit comandant al Brigăzii 17 Infanterie, care avea în componere Regimentele 9 Vânători și 40 Infanterie „Călugăreni”. În fruntea acestei mari unități va participa la luptele pentru apărarea Dobrogei, remarcându-se în luptele de la Bazargic, Negru Vodă, Amzacea și Topraisar. Cu tot eroismul de care au dat dovadă ostașii români rezistența acestora va fi înfrântă și trupele române vor părăsi Dobrogea în octombrie 1916.

Colonelul Stan Poetaș își continuă destinul eroic, participând la bătălia Bucureștilor. După ce inamicul a rupt rezistența românilor pe Jiu, iar trupele germane și bulgare au trecut Dunărea, colonelul Stan Poetaș se remarcă în timpul luptelor de la Stâlpu și Bălăria, unde militarii din subordinea sa au capturat 200 de prizonieri, trei tunuri grele și alte numeroase materiale de război.

După această bătălie, Brigada 17 Infanterie se va retrage spre Moldova. În vara anului 1917, după terminarea procesului de reorganizare, înzestrare și instruire a Brigăzii 17 Infanterie, desfășurat în Moldova, colonelul Stan Poetaș conduce deplasarea acesteia în sudul Moldovei. Brigada 17 Infanterie, compusă din Regimentele 34 și 35 Infanterie, va participa la luptele de la Mărășești și Muncelu, acolo unde soldații acestei mari unități au sfințit cu sângele lor una dintre marile victorii ale neamului românesc.

Pentru bravura și destoinicia cu care a comandat Brigada 17 Infanterie pe timpul luptelor de la Mărășești, colonelul Stan Poetaș a fost avansat la gradul de general de brigadă și decorat cu Ordinul „Coroana României” de război în grad de Comandor cu panglică de „Virtutea Militară”.

În perioada următoare, generalul Stan Poetaș va conduce acțiunile Brigăzii 17 Infanterie pentru dezarmarea a șapte divizii rusești bolșeviste, aflate în zona Dorohoi – Botoșani.

După încheierea Păcii de la București, la începutul lunii iunie 1918, conform ordinului Marelui Cartier General, Brigada 17 Infanterie se va deplasa în Basarabia, stabilindu-și reședința la Bălți.

În noiembrie 1918, pentru a se preveni o eventuală încălcare a teritoriului României de către bandele bolșevice, Brigăzii 17 Infanterie i se repartizează un sector de apărare pe Nistru între Atachi și Vadul Roșcov.

Pentru interzicerea forțării Nistrului pe direcția Moghilev - Atachi se constituie detașamentul Moghilev, comandat de generalul Stan Poetaș. În noaptea de 6/7 ianuarie 1919, la orele 3.40, bandele de bolșevici au trecut Nistru și au atacat prin surprindere trupele române. Bandele bolșevice sunt sprijinite și de localnici care atacă pe la spate trupele române. Situația critică era în zona localității Calarașovca, unde generalul Stan Poetaș trimite să restabilească situația Batalionului 2/Regimentul 34 Infanterie.

Pentru a observa situația la fața locului, generalul Stan Poetaș se deplasează cu o trăsură. Deși este avertizat asupra pericolului reprezentat de localnicii care se alăturaseră acțiunilor bolșevicilor, generalul se îndreaptă spre Calarașovca, unde în urma unui schimb de focuri este ucis de către localnicii din banda lui G.I. Bărbuță. Cadavrul batjocorit este aruncat într-o groapă de nisip.

După eliberarea localității, în ziua de 11 ianuarie 1919, trupul generalului Stan Poetaș este descoperit și transportat la Soroca. Sicriul cu corpul neînsuflețit al generalului a fost depus în biserica Soborului. În jurul catafalcului a fost dispusă garda de onoare asigurată de militarii Regimentului 34 Infanterie.

Pentru înmormântarea generalului Stan Poetaș au fost organizate funerarii naționale, în ziua de 14 ianuarie 1919, de către prefectul județului Soroca, N. Rădulescu Dobrogea și de către comandantul garnizoanei Soroca, colonelul Fărcășanu. Programul de desfășurare a acestui ceremonial a fost următorul:

– Înmormântarea a avut loc în ziua de luni, 14 ianuarie, orele 14.00. Cortegiul s-a deplasat pe străzile principale ale orașului, unde regretatul general a fost atât de mult iubit de oamenii cu cugetul cinstit, îndreptându-se în final la cimitirul orașului.

– Ordinea de ceremonie este următoarea:

1. Una secție cavalerie a deschis cortegiul;
2. Capetele, odăjdiiile sfinte;
3. Preoții orașului;
4. Corul Catedralei;
5. Ordinele și decorațiile defunctului așezate pe două perne au fost purtate de maiorul Simionescu, asistat de căpitanul Bârsănescu și locotenentul Bănică și de maiorul Dobrovici, asistat de căpitanul Enescu și de locotenentul Caloenescu;
6. Carul funebru cu panglicile purtate de: domnul Prefect al județului, domnul Președinte al Tribunalului Soroca, domnul Primar al orașului, domnul Comandant al Regimentului 34 Infanterie;
7. Familia defunctului. Calul defunctului;
8. Ofițerii garnizoanei și delegații Diviziei cu autoritățile locale;
9. Delegațiunile corporațiilor și societăților locale;
10. Delegațiunile sâtești din județ;
11. Școlile locale cu muzica poloneză în cap;
12. Armata în ordinea următoare: O companie din Regimentul 34 cu muzica și corniștii; Un pluton din Regimentul 74 cu drapel și cu corniști; Un pluton de grăniceri; Un escadron din Regimentul 5 Roșiori pe jos cu stindard și trompeți; Una secție de artilerie;
13. Una secție de cavalerie călare a încheiat cortegiul;
14. Parada a fost comandată de locotenent-colonelul Pascu Aurel.

Preotul Răuț Meletie din Râmnicul Vâlcea îndeplinea în ianuarie 1919, funcția de confesor al Brigăzii 3 Roșiori și al garnizoanei Soroca.² El va susține următoarea cuvântare, în fața celor veniți să îl însoțească pe generalul Stan Poetaș pe ultimul drum:

Mult întristată adunare,

I. Mai cu dreptate de cât oricine dintre muritori venerabilul răposat are dreptul să spună tuturor următoarele cuvinte din cărțile sfințite și anume din slujba înmormântării: „Marea vieții văzând-o înălțându-se de viforul ispitelor la limanul tău cel lin alergând strig către Tine - scoate din stricăciune viața mea, mult milostive”.

După toate datinele strămoșești și după toate rânduielile creștinești, rostul meu de preot m-ar fi îndreptățit și obligat chiar, ca să deschid

Mult înfrustată adunare.

37

I. - Noi cu dreptate de cât ori cine dintre muritorii venerabilul nostru răposat are dreptul să spună stăruitor următoarele cuvinte din cărțile sfinte și omnia din slujba înmormântării.

„Măcară vieți trăind-o încălzându-se de vicul ospitelor la lămâie căsăd lin alergând slug către Tine; secrete din stăruirea viața mea mult milostire.”

După toate dăruite strămerși și după toate rănduiele credinței, răstul meu de prout, în ar și îndreptățit și coligat chiar, ca să deschid restul gurii mele la treptele Sfântului Altar sau cel mult la treptele bisericii; dar se vede că Dumnezeu, prin aleșii Săi, a rânduit ca, în loc de treptele Dumnezeiescului locaș, să rostesc câteva cuvinte în fața fostei locuințe și tocmai pe aceste trepte ale scării pe care venerabilul răposat le-a pogorât pentru ultima oară, acum 14 zile, lăsând o parte din ființa sa în urmă și plecând la îndeplinirea datoriei așa cum o întreagă viață și-a îndeplinit cu toată sfințenia.

Această neprevăzută împrejurare mă face să pricep că prin moartea martirică ce i-a curmat în chip atât de năpraznic zilele a și fost trecut în rândul martirilor naționali și deci însuși treptele scării pe care am fost rânduit să vorbesc, sunt consfințite chiar de acum a purta pecetea unor trepte de mauoleu în care pururi va trăi umbra răposatului.

II. - Noi, slujitorii sfintelor lui Dumnezeu biserici, dinpreună cu toți adevărații creștini din această cetate, a luiși Soroca, care de un an de zile aducem dese rugăciuni, de mulțumire și de laudă, biserici ce rănduiește, cu părintească dreptate, soarta popoarelor, care prin trimișii săi legitimi ne-au izbăvit de osânda celui străin și de toate rănduiele celui prostăvnic, și totdeauna ne înălțăm sufletește și ne încălzim duhovnicește, ori de câte ori avem prilejul, ca să vedem și să simțim lângă noi, pe cel ce cu sufletul pururea înălțat și cald, pe acel ce cu toată liniștea creștinului convins, patronând serbările naționale, de mărire patriotică și de glorie națională, ascultă atent și veșnic radios sfintele rugăciuni ce le rostesc, urmărind pios toate slujbele ce săvârșeam pentru oaste, pentru Rege și pentru lege.

Și astfel înălțați sufletește, ne rugăm cu toată căldura sufletelor noastre totdeauna când simțem între noi și lângă noi pe alesul lui Dumnezeu, pe marele suflet curat și patriotic, pe înțeleptul, blândul, pe viteazul între viteji și învățatul între învățați, pe mult regretatul general Stan Poetaș, fala neamului și gloria armatei.

III. Astăzi, însă când cu toată setea nerăbdării, ne așteptăm la alte noi sărbători, am fi dorit să-l revedem iarăși între noi măreț, impunător și totuși bun, blând, radiind, veșnic vesel de acel Dumnezeiesc transport și încălzit de același înfocat patriotism, pe care, cu capul descoperit, cu chipul înălțat sus, tot mai sus, să-l vedem și să-l ascultăm atenți, cum vorbește frumos, cum în acele mărețe culori făcea tabloul cel mai înălțător atunci, când în fața dragilor lui ostași și camarazi, cum îi plăcea lui să-i numească, evoca sufletele marilor noștri voievozi și înaintași, alături de care, niciodată nu uita să glorifice pe mult iubiții noștri suverani.

Am fi poftit să-l auzim iarăși vorbind și povestind, în chip măiestru, tuturor celor de față și prin ei întreg neamului românesc, despre

Necrologul rostit de preotul Meletie Răuț

rostul gurii mele la treptele Sfântului Altar sau cel mult pe treptele bisericii; dar se vede că Dumnezeu prin aleșii săi, a rânduit ca, în loc de treptele Dumnezeiescului locaș, să rostesc câteva cuvinte în fața fostei locuințe și tocmai pe aceste trepte ale scării pe care venerabilul răposat le-a pogorât pentru ultima oară, acum 14 zile, lăsând o parte din ființa sa în urmă și plecând la îndeplinirea datoriei, așa cum o întreagă viață și-a îndeplinit cu toată sfințenia.

Această neprevăzută împrejurare mă face să pricep că prin moartea martirică ce i-a curmat în chip atât de năpraznic zilele, a și fost trecut în rândul martirilor naționali și deci însuși treptele scării pe care am fost rânduit să vorbesc sunt consfințite chiar de acum a purta pecetea unor trepte mauoleu în care pururi va trăi umbra răposatului.

II. Noi, slujitorii sfintelor lui Dumnezeu biserici, dinpreună cu toți adevărații creștini din această cetate a liniștii, Soroca, care de un an de zile aducem dese rugăciuni de mulțumire și de laudă

celui ce rănduiește, cu părintească dreptate, soarta popoarelor, care prin trimișii săi legitimi ne-au izbăvit de osânda celui străin și de toate legăturile celui potrivnic; Totdeauna ne înălțăm sufletește și ne încălzim duhovnicește, ori de câte ori avem fericitul prilej ca să vedem și să simțim lângă noi pe cel ce cu sufletul pururea înălțat și cald, pe acel ce cu toată liniștea creștinului convins, patronând serbările naționale, de mărire patriotică și de glorie națională, ascultă atent și veșnic radios sfintele rugăciuni ce le rostesc, urmărind pios toate slujbele ce săvârșeam pentru oaste, pentru Rege și pentru lege.

Și astfel înălțați sufletește, ne rugăm cu toată căldura sufletelor noastre totdeauna când simțem între noi și lângă noi pe alesul lui Dumnezeu, pe marele suflet curat și patriotic, pe înțeleptul, blândul, pe viteazul între viteji și învățatul între învățați, pe mult regretatul general Stan Poetaș, fala neamului și gloria armatei.

III. Astăzi, însă când cu toată setea nerăbdării, ne așteptăm la alte noi sărbători, am fi dorit să-l revedem iarăși între noi măreț, impunător și totuși bun, blând, radiind, veșnic vesel de acel Dumnezeiesc transport și încălzit de același înfocat patriotism, pe care, cu capul descoperit, cu chipul înălțat sus, tot mai sus, să-l vedem și să-l ascultăm atenți, cum vorbește frumos, cum în acele mărețe culori făcea tabloul cel mai înălțător atunci, când în fața dragilor lui ostași și camarazi, cum îi plăcea lui să-i numească, evoca sufletele marilor noștri voievozi și înaintași, alături de care, niciodată nu uita să glorifice pe mult iubiții noștri suverani.

Am fi poftit să-l auzim iarăși vorbind și povestind, în chip măiestru, tuturor celor de față și prin ei întreg neamului românesc, despre

originea noastră de neam mare, despre suferințele noastre din trecut, ca și despre timpurile de glorie măreață, ale strămoșilor noștri ca și ale glorioasei noastre oaste de acum, din care o bună parte a comandat-o el însăși și a împins-o la izbânda desăvârșită, veșnic înainte, cu sabia scoasă și pururi fluturată, până la cele înaintate linii de foc și de moarte, cum mărturisesc toți cei care au avut norocul să slujească Țării, sub mult priceputele sale ordine.

IV. Văzut lucru este că noi cei rămași vremelnic, legați de acest pământ, n-am fost vrednici de el, de acest suflet rar, căci astăzi, tot în mijlocul bisericii Soboru, tot între noi și tot lângă noi l-am văzut și l-am simțit, dar în loc să-l vedem ca altă dată și să-l privim ca mai înainte, ca pe un comandant superior destins, plin de viață ostășească, de credință în Dumnezeu și de nădejde deplină în Steua Nemului Nostru, acum, Durere! Îl privim înduioșați și cu nespuse zdrobire de inimă.

Îl privim cu nedumerire și ne întrebăm în intimitatea sufletelor noastre, cum acel stejar neclintit stă nemișcat, nepăsător și rece, așteptând, parcă, nerăbdător sfârșitul smeritelor noastre rugăciuni, ce, cu toată cuvenita evlavie creștină, înălțăm către cel Atot puternic pentru veșnica odihnă a marelui său suflet.

V. Știm cu toții și mărturisim curat în fața lui Dumnezeu și a tot poporul, că răposatul general Stan Poetaș, pe care astăzi, cu creștinească evla-

vie, îl petrecem către locul liniștii și al veșnicei odihne, a avut un suflet nobil și ales. Știm, iarăși, că a fost bun, blând, viteaz și drept cu toată lumea, în care dânsul nu vedea nicio deosebire de traptă socială.

Mai știm deasemenea că răposatul general Stan Poetaș de la înălțimea poziției sale, atât în lumea civilă, ca om cu multă carte, ca și în lumea ostășească, ca ostaș desăvârșit, nu cunoștea ce-i mândria, iar păcatul degradator al fuduliei deșarte, niciodată nu ia întinat curățenia sufletului său ales, curat și nevinovat, căci pleca părintește urechea la rugăciunile celui mai de jos, se bucura ca un copil nevinovat de ori cine se apropia de le, dar se tulbura grozav și muștra chiar cu asprime, pe acei ce i se părea că se depărtează de el.

VI. A trăit liniștit sufletește, a muncit destul pentru țară, neam și lege și ar fi meritat un sfârșit mai dulce, mai conform cu marile sale însușiri.

Soarta crudă însă ia rezervat o moarte îngrozitoare, aproape părăsit, de acei pe care-i iubea atât de mult și pentru a căror bunăstare a acționat atât de dezinteresat, atât de părintește, o întreagă viață de cinste, de muncă și de sacrificii. Ia rezervat, zic, o moarte săvârșită în chip mișelesc de mâini păgâne, pângărite și sălbatic, detestate și condamnate de toată lumea.

Iar acum, descătușat de lanțurile grele ale acestei vieți, falsă și ingrată, zburând vesel, ca un vrednic ostaș al Împăratului Ceresc, plin de toată încrederea către cel ce la chemat să-l numere cu cei aleși ai săi, cu toată dreptatea răposatului poate exclama cu cuvintele pruncilor răposaiți „Acum m-am odihnit și am aflat ușurare multă, că m-am încetat din stricăciune și m-am dus la viață, Doamne, slavă ție!”.

VII. De viață, de faptele cum și de toate marile însușiri ale răposatului, cu mai mult nu mă pot atinge, aceasta rămânând pe seama celor mai de aproape ai săi, celor mai competenți decât mine și nu voi mai adăuga decât cuvintele scoase din Sfintele cărți, pe care noi, toți creștinii, va trebui să le rostim, cu legitimă îngrijorare și cu nespuse cutremur când vom fi chemați să plătim tribute fiii, cum răposatul pare că zice acum.

Fraților!

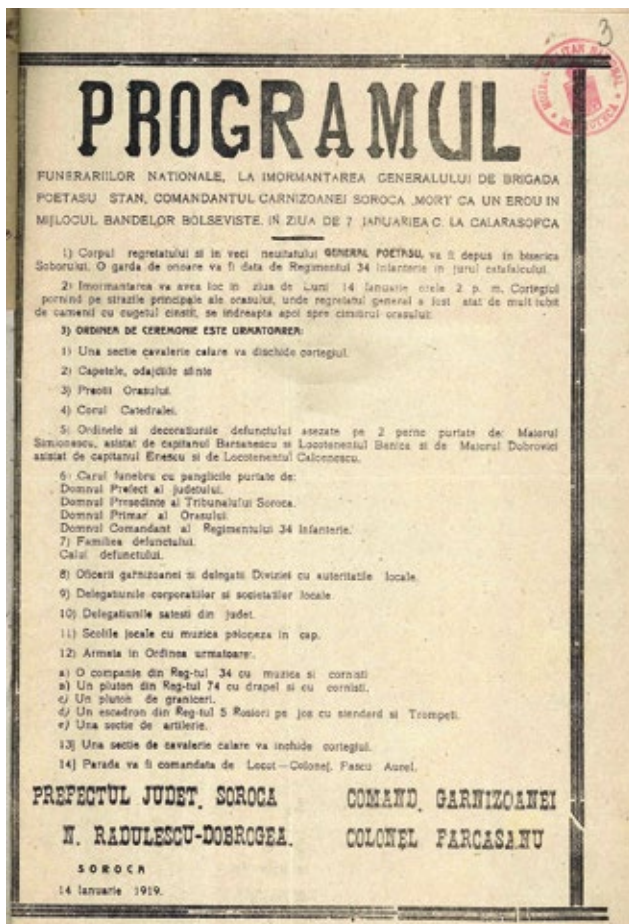
„De părinți de soție, de rude și cunoscuți mă despart și mă duc, dar încotro și unde, eu nu știu și nici cum va fi acolo eu nu știu, ci numai singur Dumnezeu, cel ce ma chemat știe”.

„Poftesc să știu unde merg sufletele, cum petrec ele acolo și dacă își mai amintesc ele de noi, cum noi ne amintim de ele, dar nimeni nimic nu îmi spune”.

„Cumplită este calea pe care acum mă duc, pe care niciodată n-am călătorit”.

„Cetatea în care merg îmi este necunoscută, unde nimeni nu mă cunoaște, decât Dumnezeu care ma făcut și ma zidit”.

„În fricoșat lucru este a vedea pe cei ce merg acolo”.

„Strașnic este Cel ce m-a chemat, stăpânul vieții și al morții, Cel ce ne cheamă nu când noi voim, ci când și cum el rânduieste”.

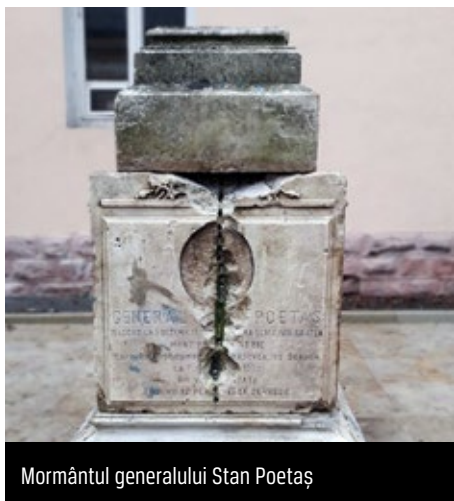
„Iată acum zac în mijlocul voastru, lipsit de toate simțurile firești, nesimțitor la tot ce se mișcă în jurul meu. Nimic nu mă mai impresionează decât dragostea cu care mă înconjurați și singura care niciodată nu piere. Pentru aceasta vă rog pe toți, pe toți cei mai de aproape ai mei, faceți pomenire pentru mine fraților, ca în ziua judecării de apoi, să aflu ușurare deplină Sufletului meu”.

Și acum fraților mei mult nu voi rămâne între voi. Rămâneți sănătoși, dragii mei, Mântuiți-vă cunoscuților, mântuiți-vă prietenilor.

„Încetați plânsul, opriți bocetele și jăluirile zadarnice. Acum la ceasul cel mai înfricoșat, am nevoie de liniște adâncă, ca liniștea neantului spre care mă îndreăt. Tăceți, vă rog!”.

Nimic nu mai adăugiți, decât rugăciuni făcute pentru liniștea lungii călătorii, spre acel Sfânt loc de veșnică odihnă „unde nu este durere, nici întristare, nici suspin”, unde, nu după multă vreme, cu mulți dintre voi, care vă simțiți legați de trup și de pământ, ne vom revedea, sus de tot, de unde am și venit și acolo împreună vom da laude lui Dumnezeu cu cântarea fiecăruia.

VIII. Iară noi, preoții Bisericii, care împreună cu dumneavoastră nemângâiați creștini, cunoscând deplin grozavele împrejurări, cum și mijloacele nespuse de sălbatic, cu care nelegiuții au răpus viața celui pe care avem durerea de a-l petrece astăzi la veșnicele locașuri de cinste și de odihnă, nu ne vom permite a cere milă și îndurare creștinească pentru cei ce au lucrat păgânește, căci însăși Sfânta Scriptură poruncește categoric „Nu răspunde nebunului după nebunia lui, dar răspunde nebunului după nebunia lui”, „Cine are urechi de auzit să audă”. În alt loc, iarăși zice „Cu cel înțelept, înțelept voi fi, cu cel îndărătnic te vei îndărătnici”. „Milă voesc nu jertfă, zice mântuitorul lumii, iar slujitorii bisericii nu avem dreptul acum a cere nici jertfă, dar nici milă”.

Mormântul generalului Stan Poetaș

Totuși, în numele și pentru liniștea neturbată a sufletului celui răposat, îndreptăm rugăciunea noastră către toate înaltele stăpâniri judecătorești, politicești și ostășești, ca urmărind pe cei cu adevărat vinovați, dintre care mulți își vor fi luat răsplata ticăloșiei lor, dar și mai mulți vor fi scăpați, prin fuga mișlească, nu cumva să cadă victime mulți dintre cei nevinovați, mai ales cunoscând că perversitatea celor nelegiuți, căci însăși făptuitorii criminali fiind, găsesc bun prilej, ca pe deoparte să scape ei, iar pe dealtă parte să facă a fi suprimați tocmai cei cinstiți, care altă dată îi împiedica de la săvârșirea tuturor hoțiilor și a crimelor, știut fiind tuturor că criminalul, întotdeauna caută a ascunde o crimă chiar prin mai multe crime.

IX. Nu pot încheia cele ce am avut de spus fără să-mi îndrept privirea la câțiva pași, colea spre răsărit și zic copleșit de amărăciune: „Jură tu, Nistrule prielnic, cu mersul tău bătrânesc, domol, îndeamnăți undă ta cuminte ca să-și grăbească, de astă dată cursul spre Liman și de acolo scăpând în largă Mare, să-și îndrepte curgerea zorit spre apus. Acolo, la gurile bătrânului fluviu întâlnind pe fățamicul Prut și pe neînvinul Siret, întâlnind pe năpraznicul Olt și pe greu încercatul Argeș și Jiu, să le spuie povestea groazei tale. Apoi mai întâlnind pe Crișurile tulburi și pe sora ta din poetica profeție, Tisa, spunele tuturor, că aproape de obârșia ta, mai trăiește un popor sălbatic fără milă, fără suflet, o rămășiță de canibali, la care lumina Evangheliei, după 1030 de ani de la data creștinării lui, încă n-a pătruns de ajuns, încă nu a luminat, nici încălzit simțirile.

Spune-le apăsat că pe malurile tale mai trăiește un popor, abrutizat de alcool, veșnic setos de jaf și de sânge.

Apoi duceți vestea în lumea largă, peste mări și peste fluvii, peste țări, peste oceane că acel popor sălbatic, refractor la lumina și căldura Sfintei Evanghelii, nu se poate îmblânzi decât cu teroarea și că nu se mai poate civiliza decât cu tunul.

Preot Meletie Răuț, confesor Brigada A 3-a Roșiori³.

Generalul Stan Poetaș va fi în mormântat pe Aleea Eroilor în cimitirul de lângă biserica Sf. Teodor Stratila din Soroca. Pe monumentul funerar, care va fi ridicat de autoritățile locale, militarii din garnizoana Soroca și membrii familiei, au fost înscrise următoarele cuvinte:

„**CUVÂNT URMAȘILOR NOȘTRI**

Prinos de recunoștință de-a pururi sfântă aducem viteazului general Stan Poetaș, fiul născut din părinți săteni, care în luptele strașnice la Topraisar, în Dobrogea și Mărășești a făcut stâncă din pieptul său, luptând de-a valma și în același rând cu soldații, iar la Calarașovca, în ținutul Sorociei, străjuind meleagurile bătrânului Nistru, a căzut mort, apărându-ne pe noi și pământul nostrum strămoșesc de hoardele ce

veneau din răsărit și miazănoapte ca să ne strice rânduiala și buna înțelegere. Dumnezeu să-l odihnească în pace! Urmașilor noștri lăsăm cuvânt să-i împodobescă cu flori și să-i cinstească în veci memoria acestui erou, SANTINELĂ A ROMÂNIEI LA NISTRU".

(Cuvinte încrustate în piatra monumentului funerar, lateral dreapta)

„MEMENTO

Generalul Stan Poetaș, inspectând posturile de pază rânduite în largul Nistrului, front de război, a fost atacat în ziua de Sfântul Ioan Botezătorul 1919 (ianuar) între satele Calarașovca și Unguri de bolșevici, contra cărora s-a luptat cu arma în mână până în ultima clipă, când răpus de 4 gloanțe, dintre care unul drept în inimă, a căzut ca un erou. Mândrie Neamului și Țării. SLAVĂ MEMORIEI LUI!"

(Cuvinte încrustate în piatra monumentului funerar, lateral stânga)⁴.

În anul 2015, reprezentanții Asociației obștești „Cultul Eroilor” au descoperit în cimitirul din Soroca piatra de mormânt a generalului Stan Poetaș, răsturnată, iar o parte din blocurile de marmură aruncate printre alte resturi de piatră și cărămidă din cimitir. Prin eforturile reprezentanților acestei asociații, piatra funerară a fost reabilitată și amplasată pe o platformă betonată, placată cu piatră, în curtea Muzeului de Istorie și Etnografie din orașul Soroca. Piatra funerară a fost înconjurată de 10 proiectile de artilerie, donate de Ministerul Apărării al Republicii Moldova și de două drapеле, unul cu stema județului Soroca și de cel al Republicii Moldova.

La 13 martie 2018, ora 12.00, în cadrul unui ceremonial impresionant, a avut loc sfințirea monumentului funerar al generalului Stan Poetaș. Remarcabile sunt și demersurile „Asociației Stindard” din București, „Asociației Monumentum” din Chișinău și Primăriei din Soroca, care au convenit să acționeze pentru ridicarea unei noi statui a generalului Stan Poetaș, la Soroca.

Doamne ajută!

NATIONAL FUNERALS FOR THE BURIAL OF GENERAL HERO STAN POETAȘ

On January 7, 1919, Brigade General Stan Poetaș, commandant of the 17th Infantry Brigade, was assassinated by the Bolsheviks in Calarașovca. The body was discovered on January 11, 1919 and transported to a church in Soroca. On January 14, 1919 national funerals were organized. Priest Meletie Răuț, the confessor of the Soroca garrison, held an impressive speech.

Keywords: Stan Poetaș, Nistru, Bolsheviks, assassination, Soroca, national funerals.

Mormântul generalului Stan Poetaș

NOTE

- 1 Președintele Filialei Constanța a Asociației Naționale „Cultul Eroilor”.
- 2 Preotul Meletie Răuț, în perioada august 1916-decembrie 1918, a fost încadrat la Spitalul de contagioși nr. 1. Pe timpul „retragerii a însoțit această formație, înfruntând cu liniște și bărbăție toate privațiunile și toate stricăciunile fizice și morale, cu toată vârsta de 59 de ani. În toate împrejurările anevoioase a găsit întotdeauna cuvinte de încurajare, deșteptând în toți simțul datoriei spre sacrificiu”. A servit gratuit Spitalelor 213 și 472 din Bârlad, asigurând serviciul religios pentru îngroparea morților, deplasându-se la distanțe enorme, „pe timp de ploaie ca și pe viscole, pe noroi sau pe troiene, de multe ori pe jos, alteori având drept vehicul furgonul dric și drept scaun sicriul celor morți de tot felul de boli contagioase”. Șeful său, dr. Bruchner îi aprecia foarte mult calitățile sufletești: „Blând și afabil cu toți inferiorii, prietenos și îndatoritor cu egalii, de o modestie exemplară”. La sfârșitul anului 1918 a cerut să fie trimis în Basarabia, aducând și aici excelente servicii pastorale și naționale.
- 3 Biblioteca Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”, Fond Diverse I, pp. 41-45.
- 4 Colonel (r) Cristian Scarlat, Pliant – Un erou al Războiului de Întregire a Neamului Românesc. Generalul Stan Poetaș (1870-1919).